

<p>درس ۳</p> <p>طراحان: افسانه امرایی، اکرم گلچی، جمیله یوسفی</p>	<p>بسمه تعالی</p> <p>معاونت آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش</p> <p>دفتر آموزش متوسطه نظری</p> <p>دبیرخانه راهبری کشوری درس تاریخ</p> <p>تولید شده در استان قم</p>	<p>محتوای نوشتاری کتاب تاریخ ۱ (ایران و جهان در عصر باستان) سال تحصیلی: ۱۳۹۹-۱۴۰۰</p>
---	--	---

عنوان: باستان شناسی؛ در جست و جوی میراث فرهنگی

اهداف درس

• هدف کلی درس:

- آشنایی با دانش باستان شناسی

• اهداف جزئی:

- دانش آموزان با مفهوم باستان شناسی و روش کار باستان شناسان آشنا می شود
- به نقش و اهمیت باستان شناسی در شناخت فرهنگ جوامع گذشته پی می برد.
- و به نحوه حفظ آثار باستانی و مسئولیت خویش در این زمینه می اندیشد.

چکیده نکات مهم درس

هدف: علم باستان شناسی، علمی جدید است که در چند قرن اخیر شکل گرفته و نقش مؤثری در مطالعه گذشته بشر ایفا کرده است. در این درس کاوش درباره باستان شناسی و روش کار باستان شناسان، نقش و اهمیت دستاوردهای باستان شناسی در شناخت فرهنگ جوامع گذشته بررسی می شود.

باستان شناسی: علمی است که آثار باستانی را به منظور شناخت فرهنگ و شیوه زندگی انسانهای گذشته بررسی می کند.

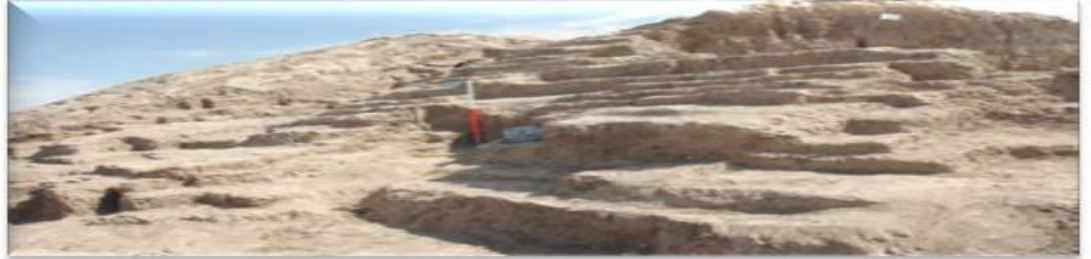
باستان شناسی: کسی است که براساس آثار باقی مانده از بشر در گذشته ی انسانها در طول زمان بررسی می کند.

هدف باستان شناسی: شناخت انسان و پژوهش در فرهنگ او.

آثار باستانی: به تمام اشیاء، ابزارها، بناها و مکان هایی هستند که ساخت دست بشر و محصول اندیشه اوست گفته می شود.

مکان یا محوطه باستانی: به جاهایی که باستان شناس در آنجا آثار باستانی را مطالعه یا کشف می کند گفته می شود.

نمونه هایی از مکان های باستانی : غارها، گورستان ها، آرامگاه ها، کوه ها، صخره ها، تپه های باستانی.

مراحل کار باستان شناسی

۱. شناسایی و کشف: باستان شناسان برای کشف آثاری که در زیر خاک یا اعماق دریاها قرار گرفته اند، از کتابهای تاریخی، فناوری جدید مانند رادارها، عکس های هوایی، تصاویر ماهواره ای و... استفاده می کنند. عوامل که باعث کشف اتفاقی آثار باستانی می شود: فعالیت های کشاورزی، عمرانی، پدیده های طبیعی مانند سیل و زلزله.

۲. حفاری: باستان شناسان تلاش می کنند آثاری که کشف کرده اند را از دل خاک بیرون بکشند. این مرحله حساس ترین مرحله است، زیرا با کوچکترین اشتباه از بین می رود.

۳. استخراج و تنظیم اطلاعات:

۱. در این مرحله آثار باستانی کشف شده به لحاظ قدمت، نوع مواد و مصالح و کاربرد ها مورد بررسی و مطالعه قرار می دهند.
۲. با مقایسه آنها در زمان های مختلف مسیر پیشرفت فنی و هنری مردم را درک کنند.
۳. با مقایسه آثار باستانی سرزمین های گوناگون و تأثیرات فرهنگی آنها با یکدیگر را توضیح دهند.

تعیین سن آثار باستانی: از روش های علمی پیشرفته: ۱. رادیو کربن ۱۴ ۲. پتاسیم آرگون استفاده می کنند.

موزه: محل گردآوری، مرمت، مطالعه و نمایش آثار باستانی است.

موزه های مهم جهان: ۱. موزه ملی ایران باستان. ۲. لوور در پاریس. ۳. بریتانیا در لندن. ۴. آرمیتاژ در سن پترزبورگ روسیه. ۵. متروپولیتن در نیویورک.

ارتباط تاریخ و علم باستان شناسی: ۱

باستان شناسان از نوشته های مورخان برای شناسایی، کشف و مطالعه آثار و مکان های باستانی بهره می برند. ۲. نتایج کاوش های باستان شناسان منبع بسیار مهمی برای تحقیقات مورخان به شمار می رود.

نقش باستان شناسی در شناخت دوران پیش از تاریخ: شناخت دوران پیش از تاریخ متکی به کاوش های باستان شناسی است. بنابراین بیشتر آگاهی و اطلاعاتی که درباره زندگی انسان ها و جوامع دوران پیش از تاریخ بدست آمد، حاصل تحقیقات علمی باستان شناسان است.

نقش علم باستان شناسی در شناخت دوران تاریخی: کاوش های باستان شناسی و یافته های علمی باستان شناسان به مورخان کمک زیادی می کند که ابعاد مختلف زندگی اجتماعی، اقتصادی، علمی و فرهنگی مردمان و جوامع دوره ی تاریخی را بهتر بشناسند.